

## ***Suvestinė redakcija nuo 2020-01-01 iki 2021-06-22***

*Įstatymas paskelbtas: Lietuvos aidas 1990, Nr. [91-0](#); Žin. 1990, Nr. [29-692](#), i. k. 090XX01ISTA000I-606*

### ***Nauja įstatymo redakcija nuo 2013-12-14:***

*Nr. [XII-614](#), 2013-11-26, Žin., 2013, Nr. 128-6513 (2013-12-14)*

## **LIETUVOS RESPUBLIKOS POLITINIŲ PARTIJŲ Į S T A T Y M A S**

### ***Įstatymo pavadinimas keistas:***

*Nr. [I-499](#), 94.06.15, Žin., 1994, Nr. 48-891 (94.06.24)*

*Nr. [IX-2072](#), 2004-03-23, Žin., 2004, Nr. 54-1831 (2004-04-15)*

Politinių partijų įvairovė užtikrina Lietuvos Respublikos politinės sistemos demokratiškumą. Politinės partijos jungia Lietuvos Respublikos piliečius ir kitus Lietuvos Respublikoje gyvenančius Europos Sąjungos valstybių narių piliečius bendriems politiniams tikslams įgyvendinti, padeda formuoti ir išreikšti šių asmenų interesus ir politinę valią.

### ***Preambulės pakeitimai:***

*Nr. [XII-1292](#), 2014-11-06, paskelbta TAR 2014-11-20, i. k. 2014-17207*

*Nr. [XIII-1954](#), 2019-01-15, paskelbta TAR 2019-01-21, i. k. 2019-00895*

## **PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS**

### **1 straipsnis. Įstatymo paskirtis**

1. Šis įstatymas reglamentuoja juridinių asmenų, kurių teisinė forma yra politinė partija, steigimą, veiklą, teises, pabaigos (reorganizavimo ir likvidavimo) ir pertvarkymo ypatumus, politinių partijų finansavimo ir finansavimo kontrolės tvarką.

2. Šis įstatymas nereglamentuoja politinių partijų, kurios pagal 2014 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 1141/2014 dėl Europos politinių partijų ir Europos politinių fondų statuto ir finansavimo (OL 2014 L 317, p. 1) (toliau – Reglamentas Nr. 1141/2014) laikomos Europos politinėmis partijomis, finansavimo ir jų finansavimo kontrolės.

### ***Straipsnio dalies pakeitimai:***

*Nr. [XIII-1954](#), 2019-01-15, paskelbta TAR 2019-01-21, i. k. 2019-00895*

### **2 straipsnis. Šiame įstatyme vartojamos sąvokos**

1. **Auditoriaus ataskaita dėl pastebėtų faktų** – šio įstatymo nustatyta tvarka, vadovaujantis tarptautiniais susijusių paslaugų standartais ir pagal Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos (toliau – Vyriausioji rinkimų komisija) patvirtintą techninę užduotį, kurioje nustatytas auditoriui pavedamo atlikti darbo mastas, parengtas dokumentas, kuriame auditorius pateikia politinės kampanijos dalyvio nepriklausomo patikrinimo rezultatus.

2. **Auditorius** – fizinis asmuo, turintis Lietuvos Respublikos audito įstatymo nustatyta tvarka suteiktą atestuoto auditoriaus vardą.

3. **Lietuvos Respublikoje gyvenantis Europos Sąjungos valstybės narės pilietis** – kitos Europos Sąjungos valstybės narės pilietis, Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ nustatytais sąlygomis įgijęs teisę gyventi Lietuvos Respublikoje ir ne mažiau kaip šešis mėnesius joje gyvenantis.

### ***Papildyta straipsnio dalimi:***

*Nr. [XII-1292](#), 2014-11-06, paskelbta TAR 2014-11-20, i. k. 2014-17207*

### ***Straipsnio dalies pakeitimai:***

*Nr. [XIII-1954](#), 2019-01-15, paskelbta TAR 2019-01-21, i. k. 2019-00895*

*Nr. [XIII-2565](#), 2019-11-28, paskelbta TAR 2019-12-10, i. k. 2019-19877*

4. **Parlamentinė partija** – politinė partija, turinti savo atstovų laisva valia sudarytą frakciją Lietuvos Respublikos Seime.

### ***Papildyta straipsnio dalimi:***

*Nr. [XIII-1624](#), 2018-11-15, paskelbta TAR 2018-11-19, i. k. 2018-18643*

5. **Politinė partija** – pagal šį įstatymą įsteigtas pavadinimą turintis viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas – tenkinti savo narių politinius interesus, padėti reikšti jų politinę valią, siekti dalyvauti įgyvendinant valstybės valdžią ir savivaldos teisę.

*Straipsnio dalies pakeitimai:*

Nr. [XII-1292](#), 2014-11-06, paskelbta TAR 2014-11-20, i. k. 2014-17207

*Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:*

Nr. [XII-1292](#), 2014-11-06, paskelbta TAR 2014-11-20, i. k. 2014-17207

Nr. [XIII-1624](#), 2018-11-15, paskelbta TAR 2018-11-19, i. k. 2018-18643

6. **Politinės partijos einamoji banko sąskaita** – Lietuvos Respublikoje registruotame banke arba kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje ar Europos ekonominės erdvės valstybėje registruoto banko padalinyje, veikiančiame Lietuvos Respublikoje, politinės partijos sąskaita, kurioje laikomos ir kaupiamos politinės partijos lėšos ir iš kurios apmokamos politinės partijos išlaidos, skirtos įstatymuose nustatytai politinės partijos veiklai vykdyti.

*Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:*

Nr. [XII-1292](#), 2014-11-06, paskelbta TAR 2014-11-20, i. k. 2014-17207

Nr. [XIII-1624](#), 2018-11-15, paskelbta TAR 2018-11-19, i. k. 2018-18643

7. **Politinės partijos steigėjas** – politinę partiją steigiantis Lietuvos Respublikos pilietis, sulaukęs 18 metų.

*Straipsnio dalies pakeitimai:*

Nr. [XII-1292](#), 2014-11-06, paskelbta TAR 2014-11-20, i. k. 2014-17207

*Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:*

Nr. [XII-1292](#), 2014-11-06, paskelbta TAR 2014-11-20, i. k. 2014-17207

Nr. [XIII-1624](#), 2018-11-15, paskelbta TAR 2018-11-19, i. k. 2018-18643

8. **Politinių partijų finansavimo stebėseną** – duomenų apie politinių partijų finansavimą rinkimas, kaupimas, analizė ir vertinimas šio įstatymo nustatytais tikslais.

*Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:*

Nr. [XII-1292](#), 2014-11-06, paskelbta TAR 2014-11-20, i. k. 2014-17207

Nr. [XIII-1624](#), 2018-11-15, paskelbta TAR 2018-11-19, i. k. 2018-18643

9. **Už politinės partijos apskaitą atsakingas asmuo** – politinės partijos vyriausiasis buhalteris (buhalteris) arba pagal sutartį apskaitos paslaugas teikianti įmonė.

*Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:*

Nr. [XII-1292](#), 2014-11-06, paskelbta TAR 2014-11-20, i. k. 2014-17207

Nr. [XIII-1624](#), 2018-11-15, paskelbta TAR 2018-11-19, i. k. 2018-18643

10. **Valstybės biudžeto asignavimai** – politinėms partijoms skirta bendra lėšų suma, nustatoma Lietuvos Respublikos atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme.

*Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:*

Nr. [XII-1292](#), 2014-11-06, paskelbta TAR 2014-11-20, i. k. 2014-17207

Nr. [XIII-1624](#), 2018-11-15, paskelbta TAR 2018-11-19, i. k. 2018-18643

11. **Valstybės biudžeto asignavimų sąskaita** – Lietuvos Respublikoje registruotame banke arba kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje ar Europos ekonominės erdvės valstybėje registruoto banko padalinyje, veikiančiame Lietuvos Respublikoje, politinės partijos sąskaita, kurioje laikomi ir kaupiami tik šiame įstatyme nustatyta tvarka gauti valstybės biudžeto asignavimai ir iš kurios apmokamos šiame įstatyme numatytos išlaidos.

*Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:*

Nr. [XII-1292](#), 2014-11-06, paskelbta TAR 2014-11-20, i. k. 2014-17207

Nr. [XIII-1624](#), 2018-11-15, paskelbta TAR 2018-11-19, i. k. 2018-18643

### **3 straipsnis. Teisė jungtis į politines partijas**

Lietuvos Respublikos piliečiai turi teisę laisvai jungtis į politines partijas, dalyvauti jų veikloje ir iš jų išstoti. Šią teisę, išskyrus teisę steigti politinę partiją, taip pat turi Lietuvos Respublikoje gyvenantys Europos Sąjungos valstybių narių piliečiai.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [XII-1292](#), 2014-11-06, paskelbta TAR 2014-11-20, i. k. 2014-17207

Nr. [XIII-1954](#), 2019-01-15, paskelbta TAR 2019-01-21, i. k. 2019-00895

#### **4 straipsnis. Politinių partijų veiklos pagrindai**

1. Politinės partijos savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija (toliau – Konstitucija), Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu (toliau – Civilinis kodeksas), šiuo ir kitais Lietuvos Respublikos įstatymais, kitais teisės aktais, savo įstatais bei programa.

2. Lietuvos Respublikos teritorijoje negali būti steigiamos ir veikti kitų valstybių politinės partijos ir politinės organizacijos, jų padaliniai. Šis draudimas netaikomas Europos politinėms partijoms, kurių steigimą ir veiklą reglamentuoja Reglamentas Nr. 1141/2014.

*Straipsnio dalies pakeitimai:*

Nr. [XIII-1954](#), 2019-01-15, paskelbta TAR 2019-01-21, i. k. 2019-00895

3. Draudžiama steigti ir veikti politinėms partijoms, kurių steigimo ar programiniuose dokumentuose propaguojama ar veikloje praktikuojama rasinė, tautinė, religinė, socialinė nelygybė ir neapykanta, autoritarinio ar totalitarinio valdymo, valdžios užgrobimo prievarta metodai, karo ir smurto propaganda, žmogaus teisių bei laisvių, viešosios tvarkos pažeidimai, kitokios idėjos bei veiksmai, prieštaraujantys Konstitucijai, Lietuvos Respublikos įstatymams ir nesuderinami su visuotinai pripažintomis tarptautinės teisės normomis.

4. Politinės partijos organai ir buveinė turi būti Lietuvos Respublikos teritorijoje.

### **ANTRASIS SKIRSNIS**

### **POLITINIŲ PARTIJŲ STEIGIMAS, REGISTRAVIMAS IR PABAIGA**

#### **5 straipsnis. Politinių partijų steigimas**

1. Politinės partijos steigėjais ir nariais gali būti Lietuvos Respublikos piliečiai, kurie yra sulaukę 18 metų ir nėra kitų valstybių partijų ar politinių organizacijų nariai, išskyrus jų narystę Europos politinėse partijose, kurių steigimą ir veiklą reglamentuoja Reglamentas Nr. 1141/2014. Lietuvos Respublikoje gyvenantys Europos Sąjungos valstybių narių piliečiai, kurie yra sulaukę 18 metų ir nėra kitų valstybių partijų ar politinių organizacijų nariai, išskyrus jų narystę Europos politinėse partijose, kurių steigimą ir veiklą reglamentuoja Reglamentas Nr. 1141/2014, gali būti tik politinės partijos nariais.

2. Politinės partijos steigėjai nuo politinės partijos įregistravimo Juridinių asmenų registre tampa jos nariais. Tuo pačiu metu Lietuvos Respublikos pilietis gali būti tik vienos Lietuvos Respublikoje įregistruotos politinės partijos steigėju ar nariu. Tuo pačiu metu Lietuvos Respublikoje gyvenantis Europos Sąjungos valstybės narės pilietis gali būti tik vienos Lietuvos Respublikoje įregistruotos politinės partijos nariu.

3. Politinei partijai įsteigti būtina, kad ji Lietuvos Respublikoje turėtų ne mažiau kaip du tūkstančius steigėjų. Šie savo ar savo atstovų suvažiavime (susirinkime, konferencijoje) turi priimti politinės partijos įstatus, programą ir išrinkti valdymo organus, taip pat priimti sprendimą dėl buveinės. Steigėjas gali Civilinio kodekso nustatyta tvarka įgaluoti kitą steigėją atstovauti jam politinės partijos steigiamajame suvažiavime (susirinkime, konferencijoje). Vienas steigėjas gali pagal įgaliojimus atstovauti ne daugiau kaip dešimčiai kitų steigėjų.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [XIII-1954](#), 2019-01-15, paskelbta TAR 2019-01-21, i. k. 2019-00895

#### **6 straipsnis. Politinės partijos steigimo dokumentas**

1. Politinės partijos veikia pagal savo įstatus. Įstatai yra politinės partijos steigimo dokumentas.

2. Politinės partijos įstatuose turi būti nurodyta:

1) politinės partijos pavadinimas;

2) politinės partijos teisinė forma – politinė partija;

3) politinės partijos buveinės keitimo tvarka;

4) politinės partijos veiklos tikslai. Jie turi būti apibūdinti aiškiai ir išsamiai nurodant veiklos sritis bei rūšis;

5) įstojimo į politinę partiją ir išstojimo, pašalinimo iš jos sąlygos ir tvarka;

6) politinės partijos narių teisės ir pareigos;

7) politinės partijos nario mokesčių dydžio nustatymo, mokėjimo ir naudojimo tvarka;

- 8) politinės partijos padalinių steigimo, veiklos nutraukimo tvarka;
  - 9) politinės partijos suvažiavimo (susirinkimo, konferencijos) kompetencija, periodiškumas, sušaukimo ir sprendimų priėmimo tvarka;
  - 10) politinės partijos kolegialūs valdymo organai, jų kompetencija, rinkimo ir atšaukimo tvarka, laikotarpis, kuriam kolegialūs valdymo organai gali būti išrinkti, jų sprendimų priėmimo tvarka;
  - 11) politinės partijos vadovo rinkimo ir atšaukimo tvarka, jo kompetencija, laikotarpis, kuriam vadovas gali būti išrinktas;
  - 12) politinės partijos valdymo organų atskaitomybės suvažiavimui (susirinkimui, konferencijai) ir jų veiklos kontrolės tvarka;
  - 13) politinės partijos įstatų ir programos keitimo tvarka;
  - 14) politinės partijos simbolika, jeigu politinė partija numato ją turėti;
  - 15) politinės partijos turto ir lėšų naudojimo kontrolės tvarka;
  - 16) politinės partijos veiklos laikotarpis, jeigu jis yra ribotas;
  - 17) politinės partijos pabaiga.
3. Įstatuose gali būti numatyta ir kitų politinės partijos veiklos nuostatų, neprieštaraujančių Konstitucijai, Civiliniam kodeksui, šiam ir kitiems įstatymams.
4. Steigiamos politinės partijos įstatus turi pasirašyti politinės partijos steigėjų įgaliotas atstovas. Įsteigtos politinės partijos pakeistus įstatus pasirašo politinės partijos vadovas.
5. Politinės partijos įstatus pasirašiusių asmenų parašų tikrumas notaro netvirtinamas.

### **7 straipsnis. Politinių partijų padaliniai**

Politinės partijos gali steigti filialus, atstovybes ir kitus struktūrinius padalinius. Politinės partijos filialai, atstovybės ir kiti struktūriniai padaliniai nėra juridiniai asmenys. Politinės partijos filialai ir atstovybės veikia pagal politinės partijos patvirtintus nuostatus. Politinė partija, įsteigusi filialą ar atstovybę, per 30 dienų nuo filialo ar atstovybės įsteigimo privalo pateikti nustatytos formos prašymą įregistruoti filialą ar atstovybę Juridinių asmenų registre. Juridinių asmenų registro nuostatuose nustatyta tvarka. Kitų struktūrinių padalinių steigimo, likvidavimo tvarką ir funkcijas nustato politinės partijos įstatatai.

### **8 straipsnis. Politinių partijų registravimas**

1. Politinės partijos registruojamos Juridinių asmenų registre.
2. Politinėms partijoms įregistruoti ir išregistruoti būtinas pateikti dokumentus, politinių partijų registravimo, išregistravimo ir politinių partijų duomenų ir įstatų pakeitimų registravimo tvarką nustato Juridinių asmenų registro nuostatai.
3. Politinių partijų Juridinių asmenų registrui pateikiamų duomenų tikrumą, įstatų, programos ar jų pakeitimų atitiktį įstatymų nustatytiems reikalavimams patvirtina ir dokumentus, patvirtinančius, kad politinę partiją galima registruoti, nes šio įstatymo nustatyti reikalavimai įvykdyti ir atsirado šiame įstatyme numatytos aplinkybės, per 30 dienų nuo visų Juridinių asmenų registro nuostatuose nurodytų dokumentų ir duomenų gavimo dienos surašo Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija (toliau – Teisingumo ministerija).
4. Jeigu pateikti ne visi Juridinių asmenų registro nuostatuose nurodyti dokumentai ir duomenys, Teisingumo ministerija ne vėliau kaip per 15 dienų nuo jų gavimo dienos apie tai raštu praneša politinės partijos steigėjų įgaliotam atstovui, nurodydama, kokie trūkumai turi būti ištaisyti. Kai yra pateikti visi trūkstami dokumentai ir duomenys, nuo šių dokumentų bei duomenų pateikimo dienos 30 dienų terminas skaičiuojamas iš naujo.
5. Teisingumo ministerija atsisako patvirtinti pateiktų duomenų tikrumą ir įstatų, programos, jų pakeitimų atitiktį įstatymų nustatytiems reikalavimams, jeigu politinės partijos įstatuose, programoje ar jų pakeitimuose nurodyti politinės partijos tikslai ir uždaviniai, veiklos būdai prieštarauja Konstitucijai, Civiliniam kodeksui, šiam ir kitiems įstatymams bei pateikti duomenys neatitinka tikrovės. Teisingumo ministerija, tikrindama pateikiamų duomenų tikrumą ar tvirtindama įstatų, programos, jų pakeitimų atitiktį įstatymų nustatytiems reikalavimams, turi teisę kreiptis į kitas valstybės institucijas ir gauti iš jų išvadas.
6. Teisingumo ministerijos atsisakymas patvirtinti politinės partijos pateikiamų duomenų tikrumą, įstatų, programos, jų pakeitimų atitiktį įstatymų nustatytiems reikalavimams gali būti skundžiamas teismui įstatymų nustatyta tvarka.
7. Politinės partijos laikomos įsteigtomis nuo jų įregistravimo Juridinių asmenų registre.

8. Politinė partija privalo kiekvienais metais, ne vėliau kaip iki kovo 1 dienos ir ne vėliau kaip iki spalio 1 dienos, Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatyta tvarka pateikti Teisingumo ministerijai savo politinės partijos narių sąrašą. Siekiant nustatyti, ar politinės partijos nariai atitinka šio įstatymo 5 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytus reikalavimus, Teisingumo ministerijai teikiamame politinių partijų narių sąrašė turi būti nurodyta politinės partijos nario vardas, pavardė, asmens kodas, gyvenamosios vietos adresas, o jeigu jis yra Lietuvos Respublikoje gyvenantis Europos Sąjungos valstybės narės pilietis, – ir pilietybė. Šie duomenys turi būti patvirtinti politinės partijos vadovo arba jo įgalioto asmens parašu. Teisingumo ministerija patikrina politinių partijų narių sąrašus ir ne vėliau kaip iki kiekvienų metų kovo 10 dienos ir iki spalio 10 dienos praneša Vyriausiajai rinkimų komisijai, ar politinės partijos narių skaičius atitinka šio įstatymo reikalavimus.

*Straipsnio dalies pakeitimai:*

Nr. [XII-1292](#), 2014-11-06, paskelbta TAR 2014-11-20, i. k. 2014-17207

Nr. [XIII-1954](#), 2019-01-15, paskelbta TAR 2019-01-21, i. k. 2019-00895

9. Jeigu politinė partija šio straipsnio 8 dalyje nustatyta tvarka vienus metus nepateikia savo narių sąrašų, Teisingumo ministerija apie tai praneša Juridinių asmenų registro tvarkytojui ir šis inicijuoja politinės partijos likvidavimą Civilinio kodekso 2.70 straipsnyje nustatyta tvarka.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [XII-1068](#), 2014-07-17, paskelbta TAR 2014-07-24, i. k. 2014-10476

### **9 straipsnis. Politinių partijų pertvarkymas ir pabaiga**

1. Politinės partijos pertvarkomos, pasibaigia (reorganizuojamos ar likviduojamos) Civilinio kodekso nustatyta tvarka.

2. Sprendimą reorganizuoti arba likviduoti politinę partiją priima politinės partijos suvažiavimas (susirinkimas, konferencija) arba įstatymų nustatytais atvejais teismas. Kai yra Civilinio kodekso 2.70 straipsnyje numatytos aplinkybės, politinė partija gali būti likviduojama Juridinių asmenų registro tvarkytojo sprendimu.

3. Reorganizuojant politinę partiją sujungimo ar padalijimo būdu, kai įvykdytos reorganizavimo sąlygos, nutraukusi po reorganizavimo savo veiklą politinė partija pateikia Teisingumo ministerijai dokumentus dėl jos išregistravimo, o reorganizavimo metu įsteigta nauja politinė partija, kuri yra nutraukusios veiklą politinės partijos teisių perėmėja, pateikia dokumentus dėl jos įregistravimo. Nutraukusi veiklą politinė partija išregistruojama ir reorganizavimo metu įsteigta nauja politinė partija įregistruojama vienu metu.

4. Reorganizuojant politinę partiją prijungimo ar išdalijimo būdu, kai įvykdytos reorganizavimo sąlygos, prisijungusi prie kitos politinės partijos ir nutraukusi savo veiklą politinė partija pateikia Teisingumo ministerijai dokumentus dėl jos išregistravimo, o tęsianti veiklą politinė partija, perimanti nutraukusios veiklą politinės partijos teises ir pareigas, pateikia dokumentus dėl duomenų ir steigimo dokumentų (jeigu jie buvo keičiami) pakeitimų įregistravimo. Nutraukusi veiklą politinė partija išregistruojama ir tęsiančios veiklą politinės partijos duomenų ir steigimo dokumentų pakeitimai įregistruojami vienu metu.

5. Jeigu politinėje partijoje liko mažiau negu jai steigti reikalaujamas narių skaičius, per 30 dienų apie tokį narių sumažėjimą politinė partija arba Teisingumo ministerija, šio įstatymo 8 straipsnio 8 dalyje nustatyta tvarka nustačiusi, kad politinės partijos narių skaičius neatitinka šio įstatymo reikalavimų, turi pranešti Juridinių asmenų registro tvarkytojui Juridinių asmenų registro nuostatuose nustatyta tvarka. Politinė partija likviduojama Civilinio kodekso nustatyta tvarka, jeigu per šešis mėnesius po narių sumažėjimo politinės partijos nariai nenusprendžia politinės partijos reorganizuoti ar pertvarkyti.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [XII-1068](#), 2014-07-17, paskelbta TAR 2014-07-24, i. k. 2014-10476

## **TREČIASIS SKIRSNIS POLITINIŲ PARTIJŲ VEIKLOS GARANTIJOS**

### **10 straipsnis. Politinių partijų veiklos laisvė**

Visos politinės partijos Lietuvos Respublikos teritorijoje veikia laisvai ir savarankiškai. Valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, jų pareigūnams, kitiems juridiniams bei fiziniams asmenims kištis į politinių partijų vidaus reikalus draudžiama.

### **11 straipsnis. Politinių partijų veiklos ribojimas**

1. Politinių partijų organizacinė struktūra grindžiama tik teritoriniu principu. Darbovietėse negali būti steigiami ir veikti politinių partijų padaliniai.

2. Konstitucijos ir įstatymų nustatytais atvejais šiuose įstatymuose nurodyti asmenys negali būti politinių partijų nariais arba turi sustabdyti narystę politinėje partijoje.

3. Asmuo, kurio narystė politinėje partijoje sustabdyta, negali rinkti ir būti renkamas į politinės partijos bei jos padalinių organus, vykdyti jų pavedimus ar kitaip dalyvauti politinės partijos veikloje.

### **12 straipsnis. Politinių partijų organų sprendimų pripažinimas negaliojančiais**

Politinės partijos organų sprendimai gali būti pripažinti negaliojančiais Civilinio kodekso nustatyta tvarka.

### **13 straipsnis. Teisė dalyvauti Respublikos Prezidento, Seimo, savivaldybių tarybų rinkimuose ir rinkimuose į Europos Parlamentą**

Visos politinės partijos turi lygias teises dalyvauti Respublikos Prezidento, Seimo, savivaldybių tarybų rinkimuose ir rinkimuose į Europos Parlamentą. Rinkimų metu visų politinių partijų kandidatų sąrašams ir kandidatams į Seimo, Europos Parlamento, savivaldybių tarybų narius ir Respublikos Prezidentus suteikiama teisė nemokamai naudotis Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos laiku, sudaromos vienodos galimybės naudotis kitomis visuomenės informavimo priemonėmis rinkimų įstatymų nustatyta tvarka.

### **14 straipsnis. Teisė sudaryti politinių partijų koalicijas, sąjungas**

Politinės partijos turi teisę sudaryti politinių partijų koalicijas, sąjungas.

### **15 straipsnis. Teisė skleisti informaciją apie politinės partijos veiklą**

1. Politinės partijos turi teisę nekliudomai raštu, žodžiu ar kitais būdais skleisti informaciją apie savo veiklą, propaguoti politinės partijos idėjas, tikslus ir programą.

2. Politinės partijos turi teisę steigti visuomenės informavimo priemones ir jomis naudotis.

### **16 straipsnis. Teisė organizuoti masinius renginius**

Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka politinės partijos turi teisę rengti mitingus, piketus, demonstracijas, procesijas, eitynes, kitokius taikius beginklius susirinkimus.

### **17 straipsnis. Teisė verstis kita veikla**

Politinės partijos turi teisę verstis leidybos, spaudos ir atributikos platinimo, nuosavybės teise priklausančio turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo, politinių bei kultūrinių renginių (paskaitų, parodų ir kitų) organizavimo ir kita veikla, iš kurios gautos lėšos gali būti naudojamos tik politinės partijos įstatuose nurodytiems politinės partijos veiklos tikslams.

### **18 straipsnis. Politinių partijų tarptautiniai ryšiai**

Politinės partijos turi teisę palaikyti ryšius su kitų valstybių politinėmis partijomis, tarptautinėmis ir kitokiomis organizacijomis.

## **KETVIRTASIS SKIRSNIS POLITINIŲ PARTIJŲ FINANSAVIMO ŠALTINIAI**

### **19 straipsnis. Politinių partijų finansavimo šaltiniai**

1. Politinės partijos finansavimo šaltiniai yra tik:

1) politinės partijos nario mokesčiai;

2) valstybės biudžeto asignavimai;

3) politinės partijos lėšos, gautos iš šio įstatymo 17 straipsnyje nurodytos kitos jos veiklos;

4) Lietuvos Respublikoje registruotų bankų arba kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje ar Europos ekonominės erdvės valstybėje registruotų bankų padalinių, veikiančių Lietuvos Respublikoje, politinei partijai suteiktos paskolos;

5) palūkanos už banko sąskaitoje esančias lėšas;

6) nuolatinio Lietuvos gyventojo savanoriškai skiriama vieno procento dydžio sumokėto metinio pajamų mokesčio dalis;

7) politinės kampanijos laikotarpiu politinės partijos gaunamos turinčių teisę aukoti fizinių asmenų aukos šios politinės partijos politinei kampanijai finansuoti.

2. Politinės partijos nario mokesčiai yra:

1) stojamasis nario mokestis;

2) periodinis nario mokestis.

3. Politinės partijos įstatuose gali būti nustatyta ir kitų, šio straipsnio 2 dalyje nenurodytų, nario mokesčių.

4. Politinės partijos narys per kalendorinius metus politinei partijai gali sumokėti nario mokestį, neviršijantį 20 paskelbto praėjusių kalendorinių metų ketvirto ketvirčio šalies ūkio vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio (toliau – VMDU) dydžių. Bendra politinės partijos nario mokesčio politinei partijai suma per kalendorinius metus negali viršyti 10 procentų politinės partijos nario deklaruotų praėjusių kalendorinių metų (kai nario mokestis mokamas po gegužės 1 dienos) arba užpraėjusių kalendorinių metų (kai nario mokestis mokamas iki gegužės 1 dienos) metinių pajamų. Jeigu bendra politinės partijos nario mokesčių politinei partijai suma per metus viršija 360 eurų, politinės partijos narys privalo deklaruoti savo turtą ir pajamas. Prieš priimdamas politinės partijos nario mokestį, kurio suma per metus viršija 360 eurų, už politinės partijos apskaitą atsakingas asmuo Vyriausiosios rinkimų komisijos informacinėje sistemoje patikrina, ar politinės partijos nario mokestis atitinka šio įstatymo reikalavimus dėl jo dydžio. Priimamas tik šio įstatymo reikalavimus atitinkantis nario mokestis. Šio įstatymo reikalavimų neatitinkantis nario mokestis laikomas neleistinu politinės partijos finansavimo šaltiniu.

5. Nario mokestis, viršijantis 0,3 VMDU dydį, privalo būti mokamas tik banko pavedimu. Ne banko pavedimu gautą nario mokestį už politinės partijos apskaitą atsakingas asmuo ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo nario mokesčio gavimo perveda į politinės partijos einamąją banko sąskaitą.

6. Politinė partija registruoja nario mokestį sumokėjusius savo narius, nurodydama jų sumokėto nario mokesčio dydį. Politinės partijos nario mokesčio registracijos žurnalas kartu su politinės partijos metinių finansinių ataskaitų rinkiniu pateikiamas Vyriausiajai rinkimų komisijai.

7. Politinės partijos lėšas, gautas iš šio straipsnio 1 dalyje, išskyrus 1 dalies 2 punktą, nurodytų šaltinių, privalo laikyti ir mokėjimus atlikti iš politinės partijos einamosios banko sąskaitos, išskyrus atvejus, kai šios lėšos naudojamos politinės partijos politinei kampanijai finansuoti.

8. Politinės partijos šio įstatymo 20 straipsnyje nustatyta tvarka gautus valstybės biudžeto asignavimus privalo laikyti ir mokėjimus atlikti iš valstybės biudžeto asignavimų sąskaitos, išskyrus atvejus, kai šios lėšos naudojamos politinės partijos politinei kampanijai finansuoti.

9. Garanto įvykdytos politinės partijos prievolės Lietuvos Respublikoje registruotiems bankams arba kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje ar Europos ekonominės erdvės valstybėje registruoto banko padaliniui, veikiančiam Lietuvos Respublikoje, nelaikomos politinės partijos finansavimo šaltiniu. Garantui įvykdžius politinės partijos prievolę, politinė partija privalo jam tokiomis pačiomis sąlygomis, kokios buvo nustatytos paskolos sutartyje, įskaitant paskolos dydį ir palūkanas, grąžinti paskolą. Fizinis asmuo, kuris nėra politinės partijos narys, arba juridinis asmuo negali būti garantu politinės partijos prievolėms.

10. Finansuoti politines partijas kitomis, šiame straipsnyje nenurodytomis, lėšomis draudžiama.

11. Politinei partijai gavus lėšų iš neleistinių politinės partijos finansavimo šaltinių, kai lėšų šaltinis yra žinomas, už politinės partijos apskaitą atsakingas asmuo per 5 darbo dienas nuo tokių lėšų gavimo dienos turi lėšas grąžinti jas pervedusiam asmeniui, nurodydamas atsisakymo priimti lėšas priežastis. Jeigu lėšų šaltinis per 10 darbo dienų nenustatomas, už politinės partijos apskaitą atsakingas asmuo lėšas perveda į valstybės biudžetą. Šioje dalyje nustatyta tvarka Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu lėšų grąžinimas ar pervedimas į valstybės biudžetą sustabdomas, jeigu dėl neleistino politinių partijų finansavimo yra pradėtas (vyksta) baudžiamasis procesas ar pagal šio įstatymo 29 straipsnį atliekamas politinės partijos veiklos tyrimas. Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu lėšų grąžinimas jas pervedusiam asmeniui ar pervedimas į valstybės biudžetą tęsiamas, kai nutraukiamas ikiteisminis tyrimas, byla ar procesas, ar politinės partijos veiklos tyrimas, taip pat kai įsiteisėja išteisinamasis nuosprendis arba įsiteisėja apkaltinamasis nuosprendis, tačiau šios lėšos nėra konfiskuojamos. Ikiteisminį ar politinės partijos veiklos tyrimą pradėjusi ar jį nutraukusi institucija apie tai informuoja Vyriausiąją rinkimų komisiją.

12. Jeigu politinė partija priima ir panaudoja lėšas iš neleistinių politinės partijos finansavimo šaltinių, Vyriausioji rinkimų komisija priima sprendimą, kuriuo įpareigoja politinę partiją tokio pat dydžio sumą, kurią politinė partija priėmė ar panaudojo iš neleistinių politinės partijos finansavimo šaltinių, per 20 darbo dienų pervesti į valstybės biudžetą, išskyrus atvejus, kai dėl šiurkštaus šio įstatymo pažeidimo politinei partijai nebuvo skirti valstybės biudžeto asignavimai.



13. Asmenys, nevykduantis Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimų, atsako teisės aktu nustatyta tvarka.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [XIII-2565](#), 2019-11-28, paskelbta TAR 2019-12-10, i. k. 2019-19877

## **20 straipsnis. Valstybės biudžeto asignavimai politinėms partijoms**

1. Valstybės biudžeto asignavimai politinėms partijoms numatomi Lietuvos Respublikos kiekvienų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme ir skiriami per Vyriausiosios rinkimų komisijos vykdomą atskirą biudžeto programą.

2. Valstybės biudžete nustatoma bendra valstybės biudžeto asignavimų politinėms partijoms suma.

3. *Neteko galios 2019-03-01.*

*Straipsnio dalies pakeitimai:*

Nr. [XIII-1954](#), 2019-01-15, paskelbta TAR 2019-01-21, i. k. 2019-00895

4. Jeigu Vyriausioji rinkimų komisija pripažįsta, kad politinė partija šiurkščiai pažeidė šį įstatymą arba padarė šiurkštų politinės kampanijos finansavimo pažeidimą, šiai politinei partijai Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu iki dvejų metų nuo sprendimo įsiteisėjimo dienos valstybės biudžeto asignavimai neskiriami. Jeigu nustatoma, kad politinė partija pažeidė šio įstatymo 26 straipsnio 3 dalyje nustatytus reikalavimus, Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu politinei partijai neskiriama valstybės biudžeto asignavimų suma, atitinkanti nepaviešintų sutarčių, sudarytų pagal Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymą, vertę. Dėl šių priežasčių nepaskirstyti valstybės biudžeto asignavimai grąžinami į valstybės biudžetą.

*Straipsnio dalies pakeitimai:*

Nr. [XIII-2565](#), 2019-11-28, paskelbta TAR 2019-12-10, i. k. 2019-19877

5. Valstybės biudžeto asignavimai politinėms partijoms gali būti naudojami tik:

- 1) politinei kampanijai finansuoti;
- 2) rinkimų užstatui;
- 3) ilgalaikiam ir trumpalaikiam turtui įsigyti;
- 4) atsiskaityti su darbuotojais;
- 5) mokesčiams ir kitoms įmokoms į valstybės biudžetą, privalomojo valstybinio socialinio draudimo bei privalomojo sveikatos draudimo įmokoms;
- 6) paslaugų teikimo išlaidoms;
- 7) politinės partijos politinės kampanijos skoloms apmokėti;
- 8) politinės partijos paimtoms paskoloms, skirtoms šios dalies 3, 4, 5 ir 6 punktuose nurodytoms išlaidoms, apmokėti.

6. Valstybės biudžeto lėšos negali būti naudojamos šio straipsnio 5 dalies 3, 4, 5, 6 ir 8 punktuose numatytoms išlaidoms, jeigu jų turėta vykdant šio įstatymo 17 straipsnyje numatytą veiklą. Šio įstatymo 17 straipsnyje numatytos veiklos apskaita tvarkoma atskirai nuo valstybės biudžeto asignavimų naudojimo apskaitos.

7. Valstybės biudžeto lėšomis negali būti laiduojama, garantuojama už trečiųjų asmenų įsipareigojimus, taip pat šiomis lėšomis negali būti atlyginama trečiųjų asmenų padaryta žala.

8. Kaip buvo panaudoti valstybės biudžeto asignavimai, politinė partija nurodo valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo ataskaitoje, teikiamoje kartu su politinės partijos finansinių ataskaitų rinkiniu.

9. Per metus nepanaudoti valstybės biudžeto asignavimai lieka politinės partijos valstybės biudžeto asignavimų sąskaitoje ir gali būti naudojami kitais metais šio straipsnio 5 dalyje numatytai veiklai finansuoti.

10. Valstybės biudžeto asignavimų sąskaitai negali būti taikomos jokios laikinosios apsaugos priemonės.

## **21 straipsnis. Valstybės biudžeto asignavimų politinės partijos veiklai finansuoti dydžio apskaičiavimo, paskirstymo ir mokėjimo tvarka**

1. Politinės partijos, kurios įstatymų nustatyta tvarka įregistruotos Juridinių asmenų registre ir atitinka įstatymų reikalavimus dėl politinės partijos narių skaičiaus ir kurioms nėra pradėta pertvarkymo arba likvidavimo procedūra, turi teisę į valstybės biudžeto asignavimus politinės partijos veiklai finansuoti.



2. Valstybės biudžeto asignavimai politinės partijos veiklai finansuoti paskirstomi toms šio straipsnio 1 dalyje nustatytus kriterijus atitinkančioms politinėms partijoms, kurios yra gavusios ne mažiau kaip 2 procentus visų rinkėjų balsų, paduotų už politinių partijų kandidatus tuose Seimo, savivaldybių tarybų rinkimuose, rinkimuose į Europos Parlamentą, pagal kurių rezultatus paskirstomi šie valstybės biudžeto asignavimai.

3. Valstybės biudžeto asignavimai politinių partijų veiklai finansuoti yra paskirstomi pagal Seimo, savivaldybių tarybų rinkimų, rinkimų į Europos Parlamentą (pakartotinių, naujų rinkimų ir pakartotinio balsavimo), kuriuose išrinktų kandidatų įgaliojimai nėra nutrūkę arba jiems nutrūkus laisva vieta buvo užimta nerengiant rinkimų, galiojančius rezultatus:

1) paskutinių Seimo, savivaldybių tarybų rinkimų, rinkimų į Europos Parlamentą daugiamandatėje rinkimų apygardoje. Tuo atveju, kai keltų kandidatų sąrašas yra koalicinis, gautų balsų skaičius politinėms partijoms paskirstomas proporcingai koaliciniame sąrašė esančių kandidatų skaičiui;

2) paskutinių Seimo rinkimų, paskutinių pakartotinių rinkimų, paskutinių naujų rinkimų vienmandatėse rinkimų apygardose. Jeigu kandidatą iškėlė kelios politinės partijos, kandidato gauti balsai po lygiai paskirstomi jį iškėlusioms politinėms partijoms;

3) paskutinio pakartotinio balsavimo vienmandatėse Seimo rinkimų apygardose. Jeigu pakartotinis balsavimas, išrinkus Seimo narį rinkimuose, pakartotiniuose rinkimuose ar naujuose rinkimuose, nebuvo rengiamas, tai vietoj pakartotinio balsavimo rezultatų imami paskutiniai rinkimų, pakartotinių rinkimų ar naujų rinkimų rezultatai šioje vienmandatėje rinkimų apygardoje. Jeigu kandidatą iškėlė kelios politinės partijos, kandidato gauti balsai po lygiai paskirstomi jį iškėlusioms politinėms partijoms.

4. Valstybės biudžeto asignavimų politinės partijos veiklai finansuoti dydis, skiriamas politinei partijai, nustatomas šia tvarka:

1) sumuojant tik rinkėjų balsus, paduotus už tų politinių partijų, kurioms pagal šio straipsnio 2 dalį gali būti skiriami valstybės biudžeto asignavimai politinės partijos veiklai finansuoti, kandidatus, nustatomas visų balsų skaičius;

2) vieno rinkėjo balso pusės metų finansinis koeficientas nustatomas pusę valstybės biudžeto asignavimų, skirtų politinės partijos veiklai finansuoti, dalijant iš visų rinkėjų balsų skaičiaus;

3) politinei partijai skiriami valstybės biudžeto pusmetiniai asignavimai politinės partijos veiklai finansuoti nustatomi vieno rinkėjo balso pusės metų finansinį koeficientą padauginus iš rinkėjų, padavusių savo balsus už šios politinės partijos kandidatus, balsų skaičiaus;

4) jeigu vienmandatėje rinkimų apygardoje politinės partijos keltas kandidatas buvo pripažintas šiurkščiai pažeidusiu Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo, Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo ar Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo reikalavimus arba kandidatų sąrašas buvo pripažintas šiurkščiai pažeidusiu Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo reikalavimus, už tą kandidatą vienmandatėje rinkimų apygardoje ar tą kandidatų sąrašą paduoti rinkėjų balsai skirstant valstybės biudžeto asignavimus neskaičiuojami.

*Papildyta straipsnio punktu:*

Nr. [XIII-2565](#), 2019-11-28, paskelbta TAR 2019-12-10, i. k. 2019-19877

5. Politinei partijai skiriamą valstybės biudžeto asignavimų, skirtų politinės partijos veiklai finansuoti, dydį šiame straipsnyje nustatyta tvarka nustato Vyriausioji rinkimų komisija ir ne vėliau kaip iki kiekvienų metų balandžio 15 dienos ir lapkričio 15 dienos perveda į politinės partijos valstybės biudžeto asignavimų sąskaitą.

6. Jeigu po Seimo rinkimų yra įregistruojama nauja šio straipsnio 1 dalyje nustatytus kriterijus atitinkanti politinė partija, kuri yra parlamentinė partija, jos veiklai finansuoti skiriami valstybės biudžeto asignavimai, kurių dydis lygus mažiausiems parlamentinei partijai praėjusiais kalendoriniais metais skirtiems valstybės biudžeto asignavimams, padauginiems iš naujos parlamentinės partijos ir mažiausiai finansuojamos parlamentinės partijos frakcijų narių skaičiaus santykio. Valstybės biudžeto asignavimai skiriami iki pirmųjų Seimo rinkimų po naujos politinės partijos įregistravimo. Valstybės biudžeto asignavimų mokėjimas nutraukiamas, jei juos gaunanti politinė partija tais pačiais kalendoriniais metais, kuriais jai buvo skirti valstybės biudžeto asignavimai, yra reorganizuojama susijungimo būdu su kita politine partija, kuriai valstybės biudžeto asignavimai yra skiriami šio straipsnio 1–5 dalyse nustatyta tvarka. Valstybės biudžeto asignavimai neskiriami tuo atveju, kai naujai politinei partijai atstovaujantys Seimo nariai į Seimą buvo išrinkti kaip politinės partijos, kuriai valstybės biudžeto asignavimai neskirti dėl šio įstatymo 20 straipsnio 4 dalyje nurodytų pažeidimų, kandidatai.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [XIII-1624](#), 2018-11-15, paskelbta TAR 2018-11-19, i. k. 2018-18643

### **22 straipsnis. Politinių partijų turtas ir lėšos**

1. Politinės partijos įstatuose numatytiems tikslams įgyvendinti gali turėti trumpalaikio ir ilgalaikio turto.
2. Politinės partijos turtas ir lėšos negali būti skirstomi jos nariams.
3. Politinė partija su jos politine kampanija susijusius įsiskolinimus apmoka politinės partijos lėšomis.
4. Politinės partijos turi teisę aukoti iškeltų kandidatų ir kandidatų sąrašų ar referendumo politinėms kampanijoms.

## **PENKTASIS SKIRSNIS BUHALTERINĖ APSKAITA IR KONTROLĖ**

*Pakeistas skirsnio pavadinimas:*

Nr. [XIII-2565](#), 2019-11-28, paskelbta TAR 2019-12-10, i. k. 2019-19877

### **23 straipsnis. Buhalterinė apskaita ir atskaitomybė**

1. Politinės partijos buhalterinės apskaitos tvarkymą reglamentuoja šis įstatymas, Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas ir kiti buhalterinę apskaitą ir finansinę atskaitomybę reglamentuojantys teisės aktai.
2. Už politinės partijos apskaitą atsakingas asmuo kalendoriniams metams pasibaigus parengia politinės partijos metinį finansinių ataskaitų rinkinį. Kartu su politinės partijos metiniu finansinių ataskaitų rinkiniu parengiami priedai: valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo ataskaita, politinės partijos veiklos finansavimo ataskaita, kurioje nurodomi politinės partijos veiklos finansavimo šaltiniai ir išlaidos, taip pat informacija apie paskleistą politinę reklamą ir jos finansavimo šaltiniai.
3. Politinės partijos finansinių ataskaitų rinkinį sudaro:
  - 1) finansinės būklės ataskaita;
  - 2) veiklos rezultatų ataskaita;
  - 3) finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas.
4. Politinės partijos finansinių ataskaitų rinkinį ir šio straipsnio 2 dalyje nurodytus jo priedus pasirašo politinės partijos pirmininkas arba politinės partijos valdymo organo paskirtas už politinės partijos apskaitą atsakingas asmuo.
5. Politinės partijos kiekvienais metais, ne vėliau kaip iki kovo 15 dienos, pateikia Vyriausiajai rinkimų komisijai patvirtintą praėjusių kalendorinių metų politinės partijos metinį finansinių ataskaitų rinkinį, šio straipsnio 2 dalyje nurodytus jo priedus, auditoriaus ataskaitą dėl pastebėtų faktų, jeigu ji privaloma, ir politinės partijos narių mokesčių registracijos žurnalą. Prireikus Vyriausioji rinkimų komisija turi teisę susipažinti su politinės partijos finansinių ataskaitų rinkinio duomenis pagrindžiančiais dokumentais.
6. Politinės partijos ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo kiekvieno kalendorinių metų ketvirčio pabaigos pateikia Vyriausiajai rinkimų komisijai jos nustatyta tvarka praėjusio kalendorinių metų ketvirčio politinės partijos banko sąskaitų išrašus.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [XIII-2565](#), 2019-11-28, paskelbta TAR 2019-12-10, i. k. 2019-19877

### **24 straipsnis. Politinių partijų finansavimo kontrolė**

1. Politinių partijų finansavimą pagal kompetenciją įstatymų nustatyta tvarka kontroliuoja Vyriausioji rinkimų komisija ir kitos institucijos.
2. Vyriausioji rinkimų komisija:
  - 1) tvirtina šio įstatymo 23 straipsnio 2 dalyje nurodytų priedų ir politinės partijos narių mokesčių registracijos žurnalo formas, jų pildymo ir pateikimo tvarkos aprašus;
  - 2) suderinusi su Lietuvos auditorių rūmais, tvirtina techninę užduotį politinės partijos patikrinimą atliekančioms audito įmonėms, nustatydama auditoriaus atliekamo darbo mastą;
  - 3) jos nustatyta tvarka kontroliuoja, kaip politinės partijos laikosi šio įstatymo reikalavimų, ir siūlo traukti atsakomybėn už šio įstatymo pažeidimus arba kreiptis į kitas institucijas, kurioms įstatymų suteikta kompetencija leidžia patikrinti, kaip laikomasi įstatymų nustatytų reikalavimų;

4) sudaro sąlygas ir atsako, kad jos interneto svetainėje politinės partijos finansinių ataskaitų rinkinys ir šio įstatymo 23 straipsnio 2 dalyje nurodyti jo priedai būtų skelbiami nedelsiant gavus jo duomenis ir atnaujinami, kad šie duomenys atitiktų gautą informaciją;

5) sudaro sąlygas ir atsako, kad jos interneto svetainėje būtų skelbiami politinių partijų narių, per kalendorinius metus sumokėjusių daugiau negu 360 eurų nario mokesčių, sąrašai, juose būtų nurodytas politinės partijos nario vardas, pavardė ir sumokėta suma;

6) tvirtina politinių partijų finansinių ataskaitų rinkinių ir politinių partijų sąskaitų išrašų pateikimo Vyriausiajai rinkimų komisijai tvarkos aprašus.

*Straipsnio dalies pakeitimai:*

Nr. [XIII-2565](#), 2019-11-28, paskelbta TAR 2019-12-10, i. k. 2019-19877

3. Vyriausioji rinkimų komisija atsakinga už nuolatinę informacijos apie politinių partijų finansavimo pažeidimus pateikimą laiku Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai, Lietuvos Respublikos generalinei prokuratūrai.

4. Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka atlieka valstybės biudžeto asignavimų, skirtų politinėms partijoms, naudojimo auditą.

## **25 straipsnis. Nepriklausomas politinių partijų patikrinimas**

1. Politinė partija, per kalendorinius metus gavusi didesnę kaip 200 VMDU dydžių pajamų sumą, privalo su audito įmone arba auditoriumi sudaryti politinės partijos patikrinimo sutartį.

2. Politinių partijų, per kalendorinius metus gavusių mažiau negu 200 VMDU dydžių pajamų sumą, patikrinimą organizuoja Vyriausioji rinkimų komisija. Šioje dalyje nurodytam nepriklausomam politinės partijos patikrinimui atlikti Vyriausioji rinkimų komisija turi teisę teisės aktų nustatyta tvarka pirkti audito įmonių arba auditorių paslaugas.

3. Auditorius:

1) turi atlikti politinės partijos patikrinimą vadovaudamasis Lietuvos Respublikos teisės aktais pagal Vyriausiosios rinkimų komisijos patvirtintą techninę užduotį, nustatančią auditoriaus atliekamo darbo mastą;

2) turi teisę iš politinės partijos gauti visus reikalingus dokumentus politinės partijos patikrinimui atlikti.

4. Politinės partijos privalo bendradarbiauti su patikrinimą atliekančiu auditoriumi ir pateikti patikrinimui atlikti reikalingus duomenis, dokumentus ir kitą informaciją.

## **26 straipsnis. Finansavimo viešumas**

1. Politinės partijos finansinių ataskaitų rinkinys su šio įstatymo 23 straipsnio 2 dalyje nurodytais jo priedais ir auditoriaus ataskaita dėl pastebėtų faktų, politinės partijos narių, per kalendorinius metus sumokėjusių daugiau negu 360 eurų nario mokesčių, sąrašai yra vieši ir skelbiami 10 metų.

2. Kiekvienas asmuo, pagal Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymą galintis finansuoti politinės kampanijos dalyvius, arba viešosios informacijos rengėjo ar skleidėjo atstovas, pateikęs tai patvirtinantį dokumentą, turi teisę Vyriausiojoje rinkimų komisijoje susipažinti su bet kurios politinės partijos finansinių ataskaitų rinkiniu ir jo priedais ir skelbti jų duomenis per visuomenės informavimo priemones.

3. Politinės partijos, kurios yra perkančiosios organizacijos pagal Viešųjų pirkimų įstatymą, ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo sutarties sudarymo dienos savo interneto svetainėse paskelbia visas pagal Viešųjų pirkimų įstatymą sudarytas sutartis, neatsižvelgdamos į jame nustatytas išimtis perkančiosioms organizacijoms. Pasibaigus ataskaitiniams kalendoriniams metams, ne vėliau kaip per 30 darbo dienų politinės partijos savo interneto svetainėse paskelbia Viešųjų pirkimų tarnybai teikiamas ataskaitas.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [XIII-2565](#), 2019-11-28, paskelbta TAR 2019-12-10, i. k. 2019-19877

## **27 straipsnis. Politinių partijų finansavimo stebėseną**

1. Politinių partijų finansavimo stebėseną atliekama nuolat.

2. Politinių partijų finansavimo stebėseną atlieka Vyriausioji rinkimų komisija.

3. Politinių partijų finansavimo stebėsenos tvarką ir metodus nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

4. Atlikdama politinių partijų finansavimo stebėseną, Vyriausioji rinkimų komisija turi teisę teisės aktų nustatyta tvarka pirkti politinių partijų finansavimo stebėsenos paslaugas.

5. Apibendrintus politinių partijų finansavimo stebėsenos duomenis Vyriausioji rinkimų komisija nuolat skelbia savo interneto svetainėje. Kontrolę atliekančioms institucijoms pagal kompetenciją turi būti teikiami detalūs politinių partijų finansavimo stebėsenos duomenys, o politinei partijai – tik duomenys apie jos veiklą.

6. Vykdydama politinių partijų finansavimo stebėseną, Vyriausioji rinkimų komisija turi teisę raštu kreiptis į politinę partiją ir gauti informaciją iš jos. Politinė partija privalo ne vėliau kaip iki Vyriausiosios rinkimų komisijos rašte nurodyto termino pabaigos pateikti turimą informaciją ir dokumentus, reikalingus Vyriausiosios rinkimų komisijos funkcijoms atlikti. Nepateikus informacijos ar dokumentų, reikalingų sprendimui, ar politinė partija padarė šiurkštų šio įstatymo pažeidimą, priimti, Vyriausioji rinkimų komisija turi teisę sustabdyti valstybės biudžeto asignavimų skyrimą, iki bus pateikta šioje dalyje nurodyta informacija ir dokumentai.

*Papildyta straipsnio dalimi:*

Nr. [XIII-2565](#), 2019-11-28, paskelbta TAR 2019-12-10, i. k. 2019-19877

## **ŠEŠTASIS SKIRSNIS POLITINĖS PARTIJOS ATSAKOMYBĖ**

### **28 straipsnis. Politinės partijos atsakomybė**

Politinė partija atsako pagal savo prievolės jai nuosavybės teise priklausančiu turtu. Politinė partija neatsako pagal savo narių prievolės, o nariai neatsako pagal politinės partijos prievolės.

### **29 straipsnis. Politinės partijos veiklos tyrimas**

1. Politinės partijos veiklos tyrimas atliekamas vadovaujantis Civilinio kodekso antrosios knygos X skyriaus nuostatomis, kurios taikomos tiek, kiek politinės partijos veiklos tyrimo šis įstatymas nereglamentuoja kitaip.

2. Prokuroras turi teisę prašyti teismo paskirti ekspertus, kad šie ištirtų, ar politinė partija, jos valdymo organai ar jų nariai veikė tinkamai.

3. Netinkama politinės partijos veikla laikytini tokie veiksmai, kai:

1) politinė partija priima sprendimus politinės partijos veiklai naudoti lėšas, gautas iš neleistinių politinės partijos finansavimo šaltinių;

2) politinė partija, jos valdymo organai ar jų nariai sudaro politinės partijos finansavimo sandorius, pažeisdami šio įstatymo reikalavimus.

4. Jeigu nustatoma, kad politinės partijos veikla yra netinkama, teismas gali taikyti vieną iš šių priemonių:

1) laikinai sustabdyti politinės partijos valdymo organų narių įgaliojimus;

2) įpareigoti politinę partiją, jos valdymo organus ar jų narius atlikti tam tikrus veiksmus ar jų neatlikti;

3) likviduoti politinę partiją.

### **30 straipsnis. Šiurkštūs šio įstatymo pažeidimai**

1. Šiurkščiais šio įstatymo pažeidimais laikoma:

1) žinomai klaidingų duomenų pateikimas politinės partijos finansinių ataskaitų rinkinyje;

2) valstybės biudžeto asignavimų naudojimas ne pagal šiame įstatyme nustatytą paskirtį;

3) saugotinių dokumentų praradimas, kita veikla, dėl kurios negalima nustatyti, ar politinės partijos finansinių ataskaitų rinkinys atitinka tikrovę;

4) politinės partijos finansavimas lėšomis iš neleistinių politinės partijos finansavimo šaltinių.

*Papildyta straipsnio punktu:*

Nr. [XIII-2565](#), 2019-11-28, paskelbta TAR 2019-12-10, i. k. 2019-19877

2. Sprendimą, ar politinė partija padarė šiurkštų šio įstatymo pažeidimą, priima Vyriausioji rinkimų komisija.

3. Šio straipsnio 2 dalyje priimtą sprendimą politinė partija per 14 dienų nuo sprendimo priėmimo turi teisę apskųsti Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui.

### **31 straipsnis. Atsakomybė**

Už šio įstatymo pažeidimus asmenys atsako šio ir kitų įstatymų nustatyta tvarka.

### **32 straipsnis. Ginčai dėl šio įstatymo pažeidimų**

Ginčai dėl šio įstatymo pažeidimų sprendžiami įstatymų nustatyta tvarka.

LIETUVOS RESPUBLIKOS  
AUKŠČIAUSIOSIOS TARYBOS  
PIRMININKAS

V. LANDSBERGIS

Vilnius, 1990 m. rugsėjo 25 d.  
Nr. I-606

#### **Pakeitimai:**

1.  
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas  
Nr. [I-499](#), 94.06.15, Žin., 1994, Nr.48-891 (94.06.24)  
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS POLITINIŲ PARTIJŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO  
Keistas įstatymo pavadinimas
2.  
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas  
Nr. [I-639](#), 94.11.08, Žin., 1994, Nr.91-1763 (94.11.25)  
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS POLITINIŲ PARTIJŲ IR POLITINIŲ ORGANIZACIJŲ ĮSTATYMO  
PAKEITIMO  
Šis įstatymas įsigalioja nuo 1995 m. sausio 1 dienos.
3.  
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas  
Nr. [I-787](#), 95.02.02, Žin., 1995, Nr.18-402 (95.03.01)  
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS POLITINIŲ PARTIJŲ IR POLITINIŲ ORGANIZACIJŲ ĮSTATYMO  
PAPILDYMO
4.  
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas  
Nr. [I-953](#), 95.06.20, Žin., 1995, Nr.55-1354 (95.07.05)  
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS POLITINIŲ PARTIJŲ IR POLITINIŲ ORGANIZACIJŲ ĮSTATYMO  
PAKEITIMO
5.  
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas  
Nr. [VIII-743](#), 98.05.14, Žin., 1998, Nr.51-1395 (98.06.03)  
LIETUVOS RESPUBLIKOS POLITINIŲ PARTIJŲ IR POLITINIŲ ORGANIZACIJŲ ĮSTATYMO 10  
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS
6.  
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas  
Nr. [VIII-1094](#), 99.03.18, Žin., 1999, Nr.30-855 (99.04.02)  
LIETUVOS RESPUBLIKOS POLITINIŲ PARTIJŲ IR POLITINIŲ ORGANIZACIJŲ ĮSTATYMO 5, 6, 7, 8  
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS  
Šis įstatymas įsigalioja nuo 1999 m. gegužės 1 d.  
Skundus, gautus iki 1999 m. gegužės 1 d., bei pradėtas nagrinėti bylas pirmąją instanciją, apeliacinę ir kasacinę  
tvarka išnagrinėja bendrosios kompetencijos teismai pagal procesines normas, kurios galioja iki 1999 m. gegužės  
1 d.
7.  
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1869](#), 00.07.18, Žin., 2000, Nr. 64-1936 (00.07.31)  
POLITINIŲ PARTIJŲ IR POLITINIŲ ORGANIZACIJŲ ĮSTATYMO 11 STRAIPSNIO PAKEITIMO  
ĮSTATYMAS

8.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas  
Nr. [IX-2072](#), 2004-03-23, Žin., 2004, Nr. 54-1831 (2004-04-15)  
POLITINIŲ PARTIJŲ IR POLITINIŲ ORGANIZACIJŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

**Nauja įstatymo redakcija**

**Keistas įstatymo pavadinimas**

Politinių partijų ir politinių organizacijų, įregistruotų iki šio Įstatymo įsigaliojimo, įstatai galioja tiek, kiek jie neprieštarauja Lietuvos Respublikos civiliniam kodeksui, šiam ir kitiems įstatymams.

Politinių partijų ir politinių organizacijų padaliniai, iki šio Įstatymo įsigaliojimo įsteigti kaip juridiniai asmenys, nuo šio Įstatymo įsigaliojimo laikomi juos įsteigusią politinių partijų filialais, kurie nėra juridiniai asmenys, ir jų steigimo dokumentai galioja tiek, kiek jie neprieštarauja Lietuvos Respublikos civiliniam kodeksui, šiam ir kitiems įstatymams. Šių padalinių teisės ir pareigos pereina jų steigėjams.

Šio Įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Politinių partijų įstatymo 5 straipsnio 3 dalyje nustatyto minimalaus politinės partijos steigėjų skaičiaus reikalavimas taikomas tik politinėms partijoms, steigiamoms po šio Įstatymo įsigaliojimo.

Šio Įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Politinių partijų įstatymo 8 straipsnio 8 dalies nuostatos taikomos nuo 2004 m. birželio 15 d.

Iki šio Įstatymo įsigaliojimo įsteigtoms politinėms partijoms Politinių partijų įstatymo 9 straipsnio reikalavimas turėti vieną tūkstantį narių taikomas nuo 2005 m. sausio 1 d.

9.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas  
Nr. [XI-600](#), 2009-12-22, Žin., 2010, Nr. 1-11 (2010-01-05)  
POLITINIŲ PARTIJŲ ĮSTATYMO 5 IR 6 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

10.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas  
Nr. [XI-818](#), 2010-05-18, Žin., 2010, Nr. 63-3096 (2010-05-31)  
POLITINIŲ PARTIJŲ ĮSTATYMO 8 IR 10 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS  
Šis įstatymas, išskyrus 2 straipsnį, įsigalioja 2010 m. rugsėjo 15 d.

11.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas  
Nr. [XII-614](#), 2013-11-26, Žin., 2013, Nr. 128-6513 (2013-12-14)  
POLITINIŲ PARTIJŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

**Nauja įstatymo redakcija**

Šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos politinių partijų įstatymo (toliau – Politinių partijų įstatymas) 19 straipsnio 4 dalis įsigalioja 2014 m. sausio 1 d.

Iki šio įstatymo įsigaliojimo įsteigta politinė partija, kurios narių skaičius neatitinka Politinių partijų įstatymo 5 straipsnio 3 dalyje nustatyto minimalaus politinės partijos narių skaičiaus, turi teisę per 2 metus nuo šio įstatymo įsigaliojimo dienos pasiekti, kad politinės partijos narių skaičius atitiktų Politinių partijų įstatymo 5 straipsnio 3 dalyje nustatytą minimalų partijos narių skaičių, taip pat reorganizuoti politinę partiją. Jeigu pasibaigus 2 metų terminui politinė partija neatitinka Politinių partijų įstatymo 5 straipsnio 3 dalyje nustatyto minimalaus politinės partijos narių skaičiaus, politinė partija likviduojama Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta tvarka.

Iki šio įstatymo įsigaliojimo įsteigta politinė partija, kurios narių skaičius neatitinka Politinių partijų įstatymo 5 straipsnio 3 dalyje nustatyto minimalaus narių skaičiaus politinei partijai įsteigti, turi teisę 2 metus nuo šio įstatymo įsigaliojimo dienos įstatymų nustatyta tvarka dalyvauti rinkimų ir referendumo politinėse kampanijose, gali kelti kandidatus rinkimuose, gauti valstybės biudžeto asignavimus.

Šio įstatymo [atitaisymas](#) skelbtas: Žin., 2013, Nr. 133 (2013-12-21)

Šio įstatymo [atitaisymas](#) skelbtas: Žin., 2013, Nr. 135 (2013-12-27)

12.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas  
Nr. [XII-1068](#), 2014-07-17, paskelbta TAR 2014-07-24, i. k. 2014-10476  
LIETUVOS RESPUBLIKOS POLITINIŲ PARTIJŲ ĮSTATYMO NR. I-606 8 IR 9 STRAIPSNIŲ  
PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja 2015 m. sausio 1 d.



**Pakeitimai:**

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-1252](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-27, i. k. 2014-14866

Lietuvos Respublikos politinių partijų įstatymo Nr. I-606 19 straipsnio pakeitimo įstatymas

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-1292](#), 2014-11-06, paskelbta TAR 2014-11-20, i. k. 2014-17207

Lietuvos Respublikos politinių partijų įstatymo Nr. I-606 preambulės ir 2, 3, 5, 8 straipsnių pakeitimo įstatymas

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIII-1624](#), 2018-11-15, paskelbta TAR 2018-11-19, i. k. 2018-18643

Lietuvos Respublikos politinių partijų įstatymo Nr. I-606 2 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymas

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIII-1954](#), 2019-01-15, paskelbta TAR 2019-01-21, i. k. 2019-00895

Lietuvos Respublikos politinių partijų įstatymo Nr. I-606 preambulės, 1, 2, 3, 4, 5, 8 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymas

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIII-2565](#), 2019-11-28, paskelbta TAR 2019-12-10, i. k. 2019-19877

Lietuvos Respublikos politinių partijų įstatymo Nr. I-606 2, 19, 20, 21, 23, 24, 26, 27, 30 straipsnių ir penktojo skirsnio pavadinimo pakeitimo įstatymas